

SLOVENIJA.

List 21.

V torek 13. Sušca

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki terek in petik. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajtuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Milim prijatlam šol in slovenšine.

Naša draga iskrena Slovenija je že marškerteriga ponemčaniga Slovenca na pravo pot zavernila in veliko mlačnežev že v žive domljube prerodila. — Mnogokrat je že tudi na zapušene revne deželne šole in njih učnike kako spodbodo prijazno izustila in jih za novo pričeto jutro marljivo budila.

Oj, pač potrebno lepo budilo! — Gotovo naši dragi Slavi zlatiga veka popred ni pričakovati, dokler od svojih lastnih otrok ne bo za pravo, edino mater spoznana in spodobno spoštovana, dokler se ji častni prostor v slovenskih učilnicah prijazno ne ponudi in nje sladka ljubezen v mlade serca zgodaj terdo ne ucepi, in nje visoka vrednost v mehke sponinica globoko ne vtisne. — Vsaka dobra šola, kjer se mladina z vso gorečnostjo in natančnostjo za imenitno prihodnost marljivo pripravlja, in če se tako nje visoki namen v pravim duhu spolnuje, mora gotovo tudi za ljubo domovino živeti in goreti; to je nepustljiva sveta dolžnost, ki se od drugih nikakor ločiti ne da. Nar svetejši dragotina domovine je pa sladki materni jezik in v njem živijoča narodnost. Je ta zanemarjen ali pa še celo zaničevan, ne velja vse drugo nič. —

Vse, kar se stori, je le prisiljena tlačanska reč, ki gotovo nič prida ne prinese. Naj bi si to tisti, ki termasto na ljubo domače zemljiše zmirl le ptuje seme sejejo in sejati silijo, vunder enkrat dopovedati dali, naj bi vunder spoznali, de v domači zemlji le domače seme nar rajši obrodi! —

Dobro osnovana šola je pač lepa reč, blago delo, ki se domovini kdaj storiti zmore. Vsak, ki je praviga duha, mora odgojenje in učenje mladine k pravim potrebam cerkvenih in državnih naredeb šteti. Vender je večina naših deželnih šol tako zapušeno, zarašeno in neobdelano zemljiše, malo dobriga pridelka! — Kdo bo pač vsiga tega kriv? — Znabiti le samo slabi učitelji! — Ne rečem, de bi to nikjer resnica ne bila, ne godi se povsod tako, kakor bi se imelo. — Vender učenik, če ni od pravih, dobrih prijatlov mlo podpiran, je le revčik in od samo svoje strani dosti storiti nikdar ne more. Kaj pomaga vsa prizadeva, če pa zatir čez njo gospodari! — Ko bi naši mili rodoljubi stan pripravnikov in učnikov prav do živiga vidili, bi se jim gotovo solzno vmililo! — Perva potreba našim revnim šolam pomagati je, de bi se število mlilih prijatlov šol in slovenšine zlo zlo pomnožilo, de bi okoli in okoli ljubi zagovorniki in na vse strani pomagavci to potrebno reč v resnici obdali! — Le z zjedinenimi rečmi se veliko stori. —

V večih krajih so se taki mili od Boga poslani prijatli kot svetle zvezdice že veselo prikazali; poznamo vas, oj predragi! Bog vas blagoslovi, de iz maliga veliko zrasede! —

Skušnja uči, kjer je učenik od iskrenih mladinaljubov podpiran, gre vse veselo v rast, vsi še tako priprosti ljudje prid šole kmalo zapazijo, šola jim ni več tlačanska reč in učenik ni več pritepec! napredovanje se živo vidi. V takim stanu je lohka dobro seme, na rodovitno zemljiše sejati in se tudi obilniga pridelka nadjati. Oj, ne mudite več dolgo potrebni reči na pomoč priti, ne mudite, ki vam je še sladka beseda domovine sveta. De-

leč je znabiti sad in plačilo truda, vunder to nej nikomur v zaveru ne bo! — sladko plačilo gotovo enkrat odšlo ne bo! —

A. Praprotnik.

Opomba ob času.

(J. D.) Sadajno živo gibanje Slovenije za omikanje in izobraženje slovenskiga jezika se tako naglo naprej pomiče, de jo bo pozneje s velikim trudam komaj došel, kateri zdaj marljivo stopinje za vsakim njenim korakam ne pobira. V tem hvale vrednim gibanju se pa vendar nekaj pogrša, kar bi vtegnilo s časama velike pomote krivo biti, česar opomniti še ni prepozno.

Kakor meni, se morebit tudi mnogimu Slovincu primeri v govorjenju in v pisanju, de mu včasih prave slovenske besede zmanjka za njegove misli; posebno pa kadar bi treba bilo, kaki znanstveni izraz n. p. iz pravdnoznanstva, lekarstva itd. posloveniti. V takih zadregah si vsaki, kakor ve in zna, sam pomaga in kersti po svojim spoznanju dostikrat njega za njo, njo za njega, in kar je v tem narveči zlo; vsaki svoje tako napravljeno besedoslovje (Terminologie) za naj bolje derži poleg prigovorja: vsak berač svojo torbo bvali; alj kakor pri nas pravijo: vsaka krava svoj rep za sabo vleče. Rekel bi kdo, de homo s tem zadosti soimen (synonyma) dobili; pa mislim de bi se narpred spodobilo za dobre pervinske imena skerbeti.

Kakor se pa nam Slovincam, ravno tako se tudu našim sosedam in bratam Ilrom v njih jeziku godi, in scer tako, de jim ravno za tiste reči izrazov manjka, za katere jih tudi mi nimamo. Ta okolnost nam ponuja narlepšo priliko se v jeziku eden drugimu bliže pomakniti, v katerim smo si že tako med vsimi Slavjani naj bliže. Vsaki dobromisleči slovenski jezikoslovec bo moral s meno terditi, de bi velika pregreha, neodpustljiva neumnost bila, ko bi se Slovinci in Iliri, ki, bi rekel, eden jezik govorijo, vsaki svojo terminologijo za ravno tiste reči napravljali. Zatorej ponudim tukaj vsem ilirskim in slovenskim jezikoslovcem svoj dobrohoteči svet, de bi se tega važniga dela zastran nove terminologije vkupno lotili.

Po mojim mnenju bi se vsako novo slovensko ime, vsaki novi izraz, pred ko ga vdomimo, Ilrom in Slovincem na pretres dati, in le po obojnim odobrenju v besednik vzeti smel. Ilirske in slovenske novine bi morale v posebnim predelu sprejemati take besede in jih občinstvu za rzsodbo ponuditi. De bi pa to delo berž ko mogoče dokončali, bi bilo dobro, de bi se s tem posebni odbor pečal, kateri bi n. p. za sestavljenje lekarske terminologije iz najboljiga nemškiga lekarskiga besednika po verstvi več alj manj imen alj besed za tiste reči, katere še v našim jeziku, alj nobeniga, alj praviga imena nimajo, v novine postavljali; naj bi jih po slavjanskim svetu razkropleni jezikoslovci poslavjanili, in tak poslavjanjene spet po novinah za pretres na znanje dajali. Ker bi za vsako tako nemško ime od vsih krajev slavjanske imena se pošiljale, bi se tistimu imenu vdomačenje podelilo, katero bi po rzsodi Ilrov in Slovincov za naj bolje spoznano bilo.

Morbit kdo kraji pot do pokazaniga cilja ve; prosim de ga pokaže, dokler še ni prepozno. — Kar nove imena in besede zadene, ki si jih še le napraviti moramo, mi naj ne zamerijo zvedni jezikoslovci, de clo nauk dajem zastran njih omišljevanja.

1. Imena, v katerih se imenovana reč, bi rekel, s očmi zagleda, so naj bolje.

2. Kratke pa polnoglase besede s glasnikam na koncu so lepše, ko dolge in sestavljene, ali s preveč tihniki nakupičene.

3. Kdor posamesne besede iz družiga jezika v naš jezik prestavlja, bo slabo delo opravil, ako bo samo na tisti jezik gledal iz kateriga prestavlja. Kako neslano bi bilo poslovenjenje nemških besed: eingezogen leben, freisprechen (einen Lehrjungen), überhand nehmen (ein Uebel), sich unterhalten itd., ako bi se te besede samo po nemškim jeziku prestavljale. Ako jih pa po njih znotrajnim pomenu, po več drugih jezikih n. p. po gerčkim, latinskim, talianskim, francozkim pomenku poskusimo, homo dobili prave slovenske pomenke za nje.

4. Novo slovensko ime (substantivum) po spolu izvirniga imena krojiti, ni vselej lepo, in tudi ne vselej prav.

5. Krivo je tudi že znane, posebnim rečem lastne imena, drugim jim nekoliko podobnim dajati. Tako se večkrat here, de se dobijo pri bukvarjih molitvene bukvice s nožnicami! Kdo božji je nemški Buchschuber, Buchfutteral prvi za nožnice zagledal? Po njegovim bi se „Feder-, Nadel-, etc. Büchsen, Hutschachtel, Fingerhut itd.“ tudi s nožnicami posloveniti moralo, kaj ne?! Pri nas pravijo: bukvice v obutki, in obodki. Ktero teh imen, nožnice, obutka, obodek, bi bolje bilo za Buchshuber, naj drugi rzsodijo.

6. Ravno tako posileno je poslovenjenje nemške besede „Feuerversicherung“ s bratovšino sv. Floriana. Po takim bi se „Wasserschadenversicherung“ morala bratovšina sv. Nikolavža imenovati. Kako homo pa „Hagel-, Kapitalien-, Lebensversicherung“ itd. poslovenili? Bo treba tudi kakšne bratovšine s svetniki?

Dokler sem tukaj pokazal, kako jo naši besedarji včasih zamahnejo, moram tudi opomniti, de se Iliri nič bolje ne obnašajo. Njihov „razpoložen“ biti „esser disposto“, „aufgelegt sein; njihov „kamen od smutnje“ „Stein des Anstosses;“ „osiguranje protiv vatri“ „Feuerversicherung;“ njih turško zavihanje slovenskih besed na „džija“ ako iz njih kako možko osebnost napraviti hočejo n. p. iz šala, Scherz, Poss, šalivdžija, Possenkrämer, Possenreisser, se pravimu slavenskemu jezikoslovcu kaj dopasti ne morejo.

Na koncu svojiga podučavanja bi rad, de bi mene *) hotel kdo podučiti: zakaj Slovinci pišejo vse gamogočen, vse gavedejeoč, ker vendar Iliri pišejo svemogoč, sveznajoč, pa ne sve gamogoč, svegaznajoč. S tem se ne morem zadovoljiti, ker naše ljudstvo tako govori, kakor mi pišemo. Ljudstvo naše govori tudi žegen, Cajt, fraj, šoštar, žnider itd.

Ravno tako bi mi tudi tisti prav vstregel, kateri bo dokazal, de je lepo in prav, če gospodo sploh onikamo in pa tiste nepri-

*) Morbit bi tudi drugim ne škodilo.

čejoče, katere v lice vikamo. Onikanje posamesne osebe v lice, se meni vidi neslavjansko; onikanje nepričijočih po neki sužnosti diši. Spomnim se, da se je svoje dni reklo: Cesar je zapovedal; Papež je vmerl. Tako tudi drugi Slavjani še zdaj govorijo.

Take in enake berge na našim jeziku bi se spodobilo zdaj obrezovati, dokler se še pręgloboko vkorenile niso.

Prestanimo daklem svaki na svojoj struni brenkati; — složimo liro v jedno soglasje — složimo ponovljenim soglasjem Evrope dragoceno liro Ilirio. (Sl. N.)

Mi Francišek Jožef Pervi, po božji milosti cesar avstrijski, kralj ogerski in česki itd.

Ko se je pred blizo enim letam naš presvitli naprednik v cesarstvu, cesar Ferdinand I. občni želji zastran času primernih politiških poprav, obečaje svobodne naprave dragovoljno vdal bil, so se po celi deržavi občutki hvaležnosti in veseliga pričakovanja razširili. Tode le malo se je, kar smo pozneje doživeli, tako pravični nadi prileglo. Stan, v katerim je domovina danas, napolnuje Našo serce z globoko žalostjo. Zapustil jo je znotrajni mir. V glavnim in stolnim mestu Dunaju tirja vganjanje posameznih hudobnečev še zdaj, da si nam močno težko de, in če prav je prevagljiva večina njegovih prebivavcov z verlim duham navdana, prideržanje nenavadnih naredb. Domača vojska pokončava kos Našiga ogerskiga kradjestva. V drugi deželi (krone) overa vojska vpeljanje postavnih razmer, in kjer tudi poverhni mir podert ni, iše priveržence v tmni lazijoč duh nezaupnosti in razpertije.

To so žalostni nasledki, ne svobode, ampak njene krive rabe. Temu krivimu vživanju svobode v okom priti, revolucijo skleniti, je Naša dolžnost in Naša volja.

V razglasu 2. Grudna smo bili upanje izrekli, da se bo Nam z božjo pomočjo in v edinosti z narodi dobro izšlo, da homo vse dežele in rodove cesarstva v eno veliko deržavno telo združili. Povsod v veliki deržavi se je veseli oglas teh besedi zaslišal; zakaj bile so izrek že davno občutjene potrebe, ki je zdaj povsod spoznana bila.

V prerorenju cele deržave, v tesnejši zvezi njenih obstojnih delov vidi zdrava pamet naroda prvi pogoj, da se razderti red in pogrešana blagovitost zopet verneta, kakor tudi nargotovši poroštvo za blago in slavno prihodnost.

Med tem se je od Cesarja Ferdinanda I. poklicani deržavni zbor v Kromerizu čez ustavo za eni del cesarstva posvetoval. Sklenili smo — pomislivši na njegovo, dolžni zvestobi do Naše hiše precej nasprotno postavljenje mesca Kozoperska — zares ne brez dvombe, pustiti ga, naj svoje veliko delo nadaljuje. Zanašali smo se pri tem, da bo ta zbor dane okoljšine in razmere cesarstva pred očmi imel, in svojo nalogo hitro hitro do koristniga konca dognal. Tode to Naše pričakovanje se ni izpolnilo.

Po večmesečnim razgovarjanju se ustava sklenjena ni. Pretresovanje, ki v teorijo sega, ki je djanskim razmeram deržave čisto nasproti, in tudi sploh vravnano postavno položenje v deržavi vterditi nikakor ne more, je vernenje miru, postavnosti in občniga zupanja zopet odložilo, pri dobrih deržavljanih strah obudilo in zraven pa na Dunaju ravno z orožjem potlačeni, v drugi deželi pa še ne popolnoma premagani razdiravni stranki novo serčnost in novo moč dalo. Z tem se je tudi nada močno majati jela, da bi kadaj ta zbor, če prav ima tudi dosti spoštovanja vrednih ljudi v sebi, svojo nalogo izpolnil.

Med tem pa je z zmagonosnim napredovanjem Našiga orožja na Ogerskim veliko delo prerorenja edine Avstrije, katero smo in

za nalogo Svojiga življenja vzeli, bližej prišlo in neogibljava potreba se pokazala, podstave tega dela stanovitno vterditi. Ustavo, ki ima ne le v Kromerizu nadomestvane dežele, temuč celo cesarstvo v celotni zvezi obseči, je zdaj, kar narodi avstrijski od Nas z pravičnim silenjem pričakujejo. Z tem je delo ustave presešlo meje poklica tega zbora.

Sklenili smo tedej za celotino cesarstva: Svojim narodom taiste pravice, svobode in politiške naprave iz prostiga nagona in iz lastne cesarske moči podeliti, ktere smo jim Mi in Naš visoki stric in sprednik cesar Ferdinand I. obljubili, in ktere smo Mi po Svoji narboljši vednosti in vesti za nar koristniši in blagonosniši za prid Avstrije spoznali. Oznanujemo torej današniga dne ustavno pismo za edino in neločljivo avstrijsko Cesarstvo, sklenemo z tem deržavni zbor v Kromerizu, ga razpustimo in zavkažemo, da njegovi udje po razglasenju tega sklepa na ravnost narazen gredo.

Edinost celotine s samostalnostjo in svobodno razsnovo njenih delov, močno, pravice in red branijočo oblast čez celo cesarstvo z svobodno posameznih ljudi, občin, dežel Svoje krone in raznih narodnost v soglasje pripraviti — osnova krepkiga opravnistva, ki enako oddaljeno od tesne centralizacije in od razdirajočiga razida, zlahnim močem dežele dovelj prostora poda, ker zvnajni in znotrajni mir braniti zna, — hranljivo javno gospodarstvo deržavnih dohodkov, ki ima, kolikor je moč, bremena deržavljanov olajšati, — popolna izpeljava prostosti zemlje za primerno odškodvanje z pomočjo deržave, — varstvo prave svobode po postavi, to so vodila, po katerih smo se pri podeljenju tega ustavniga pisma ravnali.

Narodi avstrijski! Skorej povsod v Evropi je družba deržavljanov omajana noter do podstav, povsod skorej ji razid in pogin grozi nevtrudno prizadetje hudodelske stranke. Ali kakor velike so nevarnosti, ki Avstrii, ki Evropi žugajo, Mi ne dvomimo zastran velike, blagonosne prihodnosti domovine.

Zaupamo v tem na pomoč vsigamogočniga Boga, ki še nikoli Naše cesarske hiše zapustil ni. Zaupamo na dobro voljo in zvestobo Svojih narodov, zakaj dobromislečih je med njimi neizmerno več. Zaupamo na hrabrost in čast Svoje slavne armade.

Avstrijski narodi! Zbirajte se okoli svojiga Cesarja, obdajte ga z svojo vdanostjo in djansko pomočjo in deržavna ustava ne ostane mertva čerka. Branise bo postala vaše svobode, poroštvo mogočnosti, svitlobe, edinosti cesarstva. Veliko je delo, ali po sreči se bo izšlo z *združenimi močmi*.

Tako dano v Našim kraljevim glavnim mestu Holomucu 4. Sušca v letu odrešenja Tavzent osem sto devet in štirideset, Našiga kraljevanja v prvim.

Franc Jožef.

Svarcenberg. Stadion. Kraus. Bach. Cordon. Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

Ministri na nižji oblasti.

Nj. Veličanstvo je blagovolilo današniga dne avstrijskim narodom ustavo podati, in v razglasu ob enim izdanim razložiti, kaj de je svitliga cesarja k tem primoralo. Z to ustavo se naša velika domovina v eno celotino zedini, in taisto delo doverši, kar je Nj. V. v nastopnim razglasu 2. Grudna p. 1. za Svoje nalogo zaznamvalo. Z vterjenjem svobodnih, potrebam časa primernih naprav imajo zdaj od Nj. V. Cesarja Ferdinanda narodom zagotovljene, in od cesarja našiga Franca Jožefa poterjene svobode in pravice resnica postati, ima se z ustanovitvo in omejenjem vseh deržavnih oblast, z vravnavo deržavnih okoljšin in razmer omajanemu, nemirnemu stanu, stanu revolucije, v katerim je Avstrija že celo leto, in

kteri žuga pogin politiški, dušni in telesni blagovitosti narodov, enkrat konec postaviti.

V tem važnim resnim trenutji je sveta dolžnost uradov, si svoj visoki poklic živo pred oči postaviti. Dolžni so, celo svojo moč, nar resničniši voljo v to obrniti, da se postavam popolna veljava poda; dolžni so, sovražnikom reda, postave krepko nasproti stopiti, in tako deržavljanam celi vžitek prave svobode obraniti.

Prepričanje, razumljenje njih dolžnosti mora oblastim sredstva dati, na vsaki primerlejši svoje dolžnosti popolnoma izpolniti. Podučenje dvomijočih, in v zaupnosti zavoljo nevednosti omajanih; ojstre opombe zapeljanih; krepko ravnanje z taistimi, ki druge zapeljevati, ali od postavne poti odvrčati derznejo; odločno obnašanje zoper vsaktero nepostavnost, vsaktero zoperstavljenje proti postavi ali postavni oblasti bo prva naloga slednje oblasti.

Ministerski zbor bo z vsem prizadetjem, z vsemi sredstvi, ktere ima, se pognal, da vsi tisti, katerim je vladarska moč izročena, svojo dolžnost izpolnijo; on ne sme in ne bo nikoli pripustil, da bi se pri oblastih dvomba ali pomišljanje v izpolnenju dolžnosti pokazalo; ampak on bo terdno na tem obstal, da one svojo nalogo doveršijo. Tako pa morajo tudi vsi služabniki krone podveržene urade opomniti, da se z edinim vkupnim ravnanjem občni; veliki namen pomirenja dežele, pomnoženja narodove blagovitosti, varstva, oživljenja in vterjenja novih ustavnih naprav doseže.

Ministerski zbor je živo in terdno prepričan, da je oblastim dano, pokoj, red, mir in postavnost obderžati; napravam Avstrijske ustave veljavo, postavi spoštovanje zadobiti; to prepričanje mu pa tudi dolžnost da, vsem deržavnim služabnikom narojstrejši osebo odgovornost za to njih ravnanje naložiti, in še enkrat v tem velikim trenutju z vso resnobo in silo jim glas sporočiti, da naj terdno in odločno svojo dolžnost dopolnijo, in zvesto in nepremakljivo se derže vodil ustave, katero je Njegovo Veličanstvo naš narmilostiviši Cesar Svojim narodom pripustiti blagoslovil.

V Holomuca 6. Sušca 1849.

Ministerski zbor:

Svarcenberg. Stadion. Kraus. Bach. Cordon. Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

Deržavni zbor

je imel še 5. in 6. Sušca svoje seje, v katerim je tudi 15. §. podstavnih pravic srečno dognal in prihodno sejo za 15. Sušca ustanovil bil, na katerim bi se bil načert ustave pervikrat prebrati imel. Po noči 6. pride minister grof Stadion v Kromeriz, pusti nektere poslance, (med njimi Palackiga, Strobaha, Ulepiča, Petranoviča itd.) k sebi priti, z kterimi se je dolgo pogovarjal; in jim sklep ministerstva na znanje dal, zbor razpustiti; potem pa zopet v Holomuc odšel. Drugi dan so našli poslanci zbornico z vojaki obdano in napolneno, in na zideh so vihrali cesarski razglasi od razpušenja deržavniga zbora in dane ustave.

Kaznovavne gosposke so tirjale da se jim 7 poslancov (med njimi tudi Fuster) izroči. Fišhofa in Prato so pripeljali vojaki na Dunaj, drugih pet jo je pa mende ob času iz Kromeriza, če prav je čez in čez od vojašnje obdan bil, odmaknilo.

To je konec ustavodajavniga deržavniga zbora polovice Avstrije. —

Avstrijsko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

Ljubljana. V četertik 8. Sušca ob petih popoldne je prebral naš g. deželni pogla-

var v mestni svetovavnici v pričo velike množice mesčanov cesarske razglase od podstavnih pravic in od darovane konstitucije, ter je na koncu vse dobrote nove ustave na kratkim povzel in svoje govorjenje z „živio naš cesar Frančišek Jožef“ sklenil. Pričijočim se je tiha osupnenost na obrazih vidila.

Na Dunaju, kakor časopisi povedo, je nova konstitucija veliko veselje obudilo, mesčani so mesto iz prostiga nagona razsvetlili, in novine, kakor tudi občinski svetovavci Dunajčanam lepo prihodnost obečajo, ker bo Dunaj poglavitno in stolno mesto ne le polovice, ampak cele edine Avstrije. Po „Lloydu“ bi vtegnila tudi v kratkim obseda nehati, in Dunajčani se zanašajo na bližni prihod svitliga cesarja.

V Celji je bilo, kakor Grätzer Zeitung razodene, tudi mesto razsvetlono zavoljo te vesele novice.

Iz Gorice nam piše g. P. (10. Sušca). Včeri ob 4 popoldne smo zaslišali iz ust g. kresijskiga glavarja darovano ustavo.

Zavoljo naglosti se ni mogla v deželne jezike prestaviti, ter je bila po nemško prebrana, zna biti je bila za to hladno in brez nadusenja sprijeta, in beseda živio (Hoch), katero je g. kresijski glavar presvitlimu Cesarju izrekel, ni mnogo oglasa našla, razun pri nekaj malo osebah, ki pa posebniga znanja nemšine scer ne razodevajo; nekteri so se pa clo na glas zasmejali, ko se je bil g. poglavar, kakor se kaže, zagovoril, imenovaje namesto: Nj. Veličanstvo Franc Jožef, Ferdinanda dobrotljiviga. Bog ga živi, rečem tudi jez, ter si mislim: ena ustava je boljši kakor nobena, in Iliria je vendar, kakor se vidi, skupej v eni deželi, in tako bi bila, če prav razumimo, prva stopinja k zedinjenju Slovencev storjena.

Iz Prage in Zagreba še nič ne zvemo, česki in zagrebški časopisi, ktere smo dobili, še le z velikimi čerkami to nepričakovano novice na znanje dajo. —

V Mirni na Dolenskim je bilo 8. t. m. volenje za Frankobrod. Sošlo se je bilo več volivcov, in tudi nekoliko ponudnikov, ki so se zlo poganjali za čast (med njimi sešebno gosp. komisar Ogrinc), poslanec biti pri nemškem zboru, tode vse nič hasnilo ni. Volivci so enoglasno protestirali zoper vsako deležnost na tem zbirališu, in fare v Šmartnu per Litii, v Javorji, na Prežganjim, na Jančim, v Kresnicah, v Poljšneku in na Dolih so v imenu 10,465 prebivavcov spisan protest zoper to volitev volitnimu g. komisarju poslale, kteriga bravcam na znanje damo:

Častita volitvina komisija na Mirni!

Iz Ljubljanskih kmetijskih Novic smo zvedili, de je visoko ministerstvo našiga svitliga Cesarja že spet ukazalo tudi na Krajskim nove poročnike za nemški zbor v Frankfurtu voliti, in de je prečastito c. k. Poglavarstvo v Ljubljani te volitve po deželi razpisalo, kakor vlani. — Kedaj de bi volivci v ta namen na Mirno prišli, nam sicer niso naznanile ne kmetijske Novice, ne Slovenija, ne Pravi Slovenec; pa slišali smo, de je to nekje v nemških Ljubljanskih Novicah, v prikladi zapisano. Ravno to že se nam kmetam na Krajskim grozno čudno zdi. Nemških Novic namreč ne špogamo, ker ne umemo nemškiga; k večimu se je kteri nas v šoli komej naučil svoje ime po nemško podpisati. Zakaj je tedaj le v nemških Novicah dan te volitve na Mirni napovedan? Skorej bi mi lahko mislili, de le Nemce, ki so per nas in čez nas, in pa naše nemškutarje k tej volitvi vabijo; nas pa nočejo bliz, ker že vedo, de smo bili in de smo še zmirej zoper volitev za Frankofurtski zbor. Ker pa menimo, de imamo tudi mi Krajski kmetje pravico per tej reči kako besedo reči; pošljemo to svojo besedo spisano, in jo prosimo tako le v volitni zapisnik zapisati:

Že vlani nismo hotli za nemški zbor v Frankfurtu voliti, ker nam naša vest ni per-

pustila z Nemci v zvezo stopiti, ali v njej ostati. Bali namreč smo se za svojo katolsko vero, katero krivoverni Nemci savražijo; bali za svojo Slovensko narodnost, katero so nam bili Nemci odvzeli, in katero so nam le naš svitli Cesar z novo ustavo spet dati obljubili; bali za svoje državne pravice, de bi nas Nemci ob nje ne perpravili. Še ni tega leto, in žalostne zgodbe, ki smo jih doživeli, so nam pokazale, de smo prav imeli. Ali niso pijani Ronge in Blum in njuni tovarši že po Dunaju, Gradcu, Marburgu in drugod nove nemške nevere trosili, in z vso zvijačo razširjali, in nas malikovavcov, nasiga svetiga Očeta Papeža antekrista kleli? Ali se ni bila brezbožna nemška derhal in soderga že ko povodenj po Dunaju in Gradcu razlila, in nas podpihovala in k čerri vojski šuntala zoper dobriga Cesarja? Ali ne kažejo Nemci v svojim zboru z besedo in djanjem, de ne poznajo druge narodnosti ko nemške? In podstavne pravice, ki so jih Nemci v Frankfurtu skovali, komu so v prid? Slovenam gotovo ne.

Naše prepričanje je letas terdneje, kakor je bilo vlani, de, manj ko bomo imeli z Nemci opraviti, bolje bo za nas Slovence in za celo Avstrijo. Mi Sloveni ne maramo za nemške učenike in duhovne, smo s svojimi popolnoma zadovoljni; ne maramo za nemške umetnike, nemške rokodelce in nemške berače, imamo že za svoje premalo kruha; ne maramo za nemške postave, ker le Nemce srečne delajo. Ne bomo pošiljali svojih sinov Nemcam za vojašino, de bi se pulili za Šlezvig in Holstein; tudi ne dajali davkov za nemško brodovje na morji, ker imamo dosti družih že dolgo brez pravične razmere.

To so bile vlani naše misli, in so še zdaj. To so misli deželnih stanov na Krajskim in misli udov Slovenskiga društva v Ljubljani, ki so Krajsko poslance, ni dolgo tega, iz Frankfurta domu poklicali. To so misli cele Krajske dežele sploh.

Zato ne moremo in nočemo voliti poročnikov za nemški zbor v Frankfurtu, in se vstavimo ali protestiramo zoper vsako enostransko in nepostavno volitev nekterih Nemcov ali ponemčanih oseb, ker je le nekteri taki v deželi ne morejo storiti veljavne, ako je večina dežele ali sploh vsa dežela zoper njo.

De je pa ta misel in volja ne le nas podpisanih, ampak tudi vsih naših sosedov, se častita komisija lahko prepriča, če blagovoli vsaciga posebej izprašati.

4. dan Sušca 1849.

Nasledujejo podpisi okoli 400.

Zvoljeni so tedaj (sicer od revnih manjšin) trije novi poslanci za Frankobrod na Krajskim: v Ljubljani, v Kamniku in v Postojni, ker se pa njih imena in njih izrečenje ali poslanstvo prevzeti mislijo ali ne, še v Ljubljanskih nemških novicah niso oznanile, menimo, de je naše deželno poglavarstvo to reč popred ministerstvu v presojo podalo.

Žalostna vest iz spodneg' štajera. Preljublena mati Slovenia! ne dugo kaj si zgubila iz naročja jednega iz med prvih svojih verneh ljubiteljev predragega gospona Dr. Prešerna — in zopet nove tuge: — zgubila si pak drugega iz med prvih gorečeh Slavjanov preljubljenega visokovrednega gospona Mirka Bratusa rodom Varaždinca, bivšeg' podžupnika na čerri gori (Maria Neustift) zvun Ptuja, ki se je v 31. letu, v Lutomeru 25. Svečana po kratkoj boleznii v bolši svet prestavil. — Bil je v Bogu pokojni u sadašnjem burnom času jeden iz med osebnih braniteljev in zagovoriteljev „Slavenstva“ ali nesmilena smerti kosa ga je pokosila. — Tu pokazali so naši preljubljeni Slovenci, kak neizmerno štjujejo verne domoročce „Slovenske“, zato so iz vseh bližnih žup (far) privraveli; da mu to zadno ljubav lepo izkažejo: da ga k grobu sprevodijo. — Bilo je taki nazočnih više pokojnega duhovneh bratov „gorečeh Slav-

janov“; svakoterega stališa gospodov; in poštvani gradjani mesta Lutomerskega — kojem naj bode na spomin vekivečne ljubavi: Čast in Poštenje. — Lehka mu mila mati zemljica! F. M. . . .

* Jelačić da po časopisih na znanje, de ni res, de se je on z Vindišgrecom sperl, marveč de ga brezkončno spoštuje. —

* Ministerialni „Lloyd“ 9. t. m. ima naslednji imenitni sostavek, iz kteriga se nekoliko postavljenje vojskovodov k Holomucu presoditi da:

„Ministerstvo mora zvediti, de nasprotni ukazi zastran ogerskih bankovcov, ki se na Dunaju in v Budapešti dajajo, občinstva (Publikum) nič ne razvesele.“ (Ministerstvo je ogerske bankovce jemati prepovedalo, knez Vindišgrec jih je pa jemati zapovedal). „Mi vprašamo zdaj: Ali so mar različne vladarske oblasti v celi Avstrii — zunaj še nedobljenih krajev — v rokah odgovornih svetovavcov krone ali niso? Ali stoji narvikši oblast v Budapešti pod Dunajskim vladarstvom, ali pa hoče morebiti zraven njega stati?”

Mi te vprašanja predložimo, bolj de ravednosti bravcov, kakor svoji lastni vstrežemo. Mi dobro vemo, de v ustavni, edini Avstrii je le ena vladija in le ena biti more, de nje ukaze vsi deržavljeni spošтовati imajo, de se pred njo vojskovod tako dobro prikloniti mora, kakor bobnar in de njenim postavnim poveljem ravno tista pokoršina v Budapeštanskih in Milanskih gradeh gre, kakor pri narmanjši kresii in narrevnišim colnim hranišu.“

Tudi časopis „Presse“ se pritoži čez to ravnanje kneza Vindišgreca in pripiše le temu, de Vindišgrec berž ogerskih bankovcov preklial ni, neveselo okoljšino, de je on zdaj ravno tam, kjer je pred 2 mescama bil, namreč v Budapešti, in de sploh avstrijski armadi na Ogerskim prav dobro od rok ne gre.

Časopis „Ost-Deutsche Post“ opominja tiste avstrijske dežele, ktere so zvezno deržavo želele, in zatorej z podeljeno ustavo zadovoljne ne bodo, naj za božjo voljo postavne poti ne zgreše, in de naj pomislijo, de je narkrepkejši orožje, katero imajo, orožje dobre pravice.

* Naši krajnski gg. poslanci: Dr. Kaučič, Dr. Ovijač, Laurič, Gejer, Sever, Grašič so že na Slovensko nazaj prišli; g. Ambrož, ki je rednik (Ordner) v deržavnim zboru bil, je imel še nektere opravila; g. Ulepič pa je z nekterimi drugimi poslanci iz desnice in iz srede pri ministrih, kjer se posvetvajo zastran bližnjih deželnih zborov. —

Ptuje dežele.

Frankobrod na Majnu. Nemško ministerstvo pri centralni vladi je poslalo gg. Heckšer, Somaruga in Herman v Holomuc, de se z našo vlado zmenijo, kako bi se dala Avstrija v novo nemško zvezo položiti. Naše ministerstvo je že novo pismo na svojiga pooblastenca v Frankobrodu Šmerlinga poslalo, v kterim svoje misli razodene, kakor Frankfurter Zeitung pravi, tako le: Na čerri nemške deržave stoji vodstvo iz sedem pooblastencov nemških vladarstev, ki bi imeli, če je moč, udje nemških vladarskih rodovin biti, in skupej 9 glasov imeti. Avstrija in Prusija bi imele vsaka po dva glasa, Bavarija eu glas, drugi 4 glasi bi se nekako med druge nemške vladarje in vladarčke razdelili.

Danski kralj je primirje (Waffenstillstand) z Nemci, (ki je bilo 26. Velkiga Serpana 1848 v Malmö sklenjeno) odpovedal; ali misli boj ponoviti ali ne, se ne ve. —

Laska. V Toskanskim in na Papežovim se še zmira republike vesele, in čez poprejšniga sardinskiga ministra Gioberti močno jezze, de ni hotel rimske republike za pravično in veljavno vlado spoznati. Toskanski vojvoda je v Neapel prišel.

Serbia. Serbska vlada je svoje vojake (večidel le dobrovoljce) iz serbske vojvodine nazaj poklicala; vzrok tega povelja ni znan. —

Ruski cesar je, kakor „Presse“ pove, pri ogledovanju svojih vojakov rekel: de so okoljšine tako nanesle, de mora Avstrijskiemu cesarju del svoje armade na ponudbo staviti. —

Nepolitiški del.

Moje pesmice. *)

Kdor bere moje pesmice,
Naj misli, de so rožice,
Ki bodo lepši razcvetele,
Od sebe slajši duh puhtele,
Ko gnale bodo cvetnice.

Kdor bere moje pesmice,
Naj misli, de so tičice,
Ki bodo viši gor zletele,
Ko bodo krasnejši imele,
In urniši perutice.

Kdor bere moje pesmice,
Naj misli, de so kapljice,
Ki bodo vkupej zašumele.
Naprej, naprej, ko val hitele,
Ko zderejo zaturnice.

Kdor bere moje pesmice,
Naj misli, de so iskricice,
Ki so se v mladim srcu vnele,
In bodo žarnejši gorele,
Ko vplamijo jih sapice.

Kdor bere moje pesmice,
Naj misli, de so dekllice,
Ki bodo glasno le zapelo,
Ko drage ljubčike imele,
Dobile bodo bratice.

Kdor bere moje pesmice,
Naj misli, de so samčice
Zaperte skoraj ovenele,
Ker revce niso smele
Zapeti z skrivne izbice.

Kdor sliši moje pesmice,
Naj misli, de so strunice,
Ki bodo vedno glasno péle
Čast, slavo materne dežele,
Slonenje, drage ljubice.

Lovre Toman.

Marko Bočar, slavjanski junak.

(Dalje in Konec.)

Turška armada je bila iz Gegov ino Skadranov, ino se je vtaborila na ravnini pokraj Karpenice. Marko je bil poldrugo milo od tega kraja. Kadar temna noč zemljo pokrije, se vzdigne slavjanski Leonid s svojimi tovarsi v turški tabor, in zapove ostalim vojakom, de naj mu pridejo ob zori v pomoč. Gredé reče se enkrat svojim pajdašem, de naj bojo mirni in tihi, dokler ne bo zatrobil. Zraven se prisilavi: „Kadar me zmanjka, me išite v paševim šotoru. Tam me najdete.“ Sovražniki so spali brez skerbi in straže na nekim travniku. Marko plane nad nje, in preden ura preteče, je bilo 500 mertvih. S tim zadovoljen, se enmalo odmakne. Kar zve, de so se jeli Gegi ino Skadrani med sabo pretepati ino pobijati. Očitati so namreč eden drugimu izdajstvo. To slišati reče orel selejski: „Bratje! zdaj vidite, de nam je Bog nevernike v roke dal. Tedaj za mano! Poslavši zapoved ostali armadi, de naj proti neprijatelju stopa, navali sam s svojimi tovarsi na sovražnika. „Kje je paša? Kje je paša?“ je prašal naprej in naprej, in je sekal in bil okoli sebe, de je bilo kaj. Ko je že sam nekoliko begov pomlatil, in dva paša zvezati dal, ga sovražno zerno enmalo rani. Neki zamorec, ki se Marku ni vreden zdel, de bi ga vbil, je bil pištolo na njega sprožil.

Marko gre na stran, de si rano povije. Zdaj zasliši, de so turški zapovedniki svoje vojake tolašili rekoč: „De je to le zmotnjava, de Greki niso na nje nahrupili. To slišati zagromi Marko: „De, de Greki so tukaj! Marko Bočar je v vašim taboru, in bo potolkel vas vse. Tresite se kervoloki!“ Zdaj zatrobi. To je bilo znamenje, de naj vsi lete nad sovražnika. Turki to slišati vstrelijo vsi proti tistim kraju, kjer je bil Marko. Marko pade. Puškino zerno ga je smertno zadelo. Zdaj se zadere neki Turčin: „Marko je mertev!“ Na to prihrupi sila nevernikov, de bi mu bili glavno odsekali; ali zvesti Sulijani so jih nazaj spodrepili, svojiga ljubljeniga vodja so pa nesli na goro Amfrisos (Amphyryssos). Ravno je mlado sonce svojo glavo izad gore pokazovalo, ko se je to godilo. Zdaj navalijo Greki od vsih strani nad Turke. Ti zbeže pustivši Grekam svoje šotore, svojo šaro in jedilno blago. „Križ je premagal, križ je pre-

*) To pesmico vzamemo iz zbirke iskrenih pesmic mladiga pesnika, ki je v kratkim pri Eduardu Hohnu v Ljubljani z naslovom „Glasi domorodni“ na svitlo prišla.

Vredništvo.

magal!“ je donelo dalječ okrog. Med tem se Marko zopet zave, in reče pričujočim: „Bratje! jest sim spolnil svojo dolžnost, in umerjem pokojno. Ni mi, bilo mogoče lepši umreti. Zmaga je naša! svoboda je naša! — — —“ To izustivši zopet oči zapre. Vsi pričujoči so britke solze točili. Kar naenkrat prileti Markov brat Kosta, potegne sabljo ino zavpije: „Bratje! kaj zdihujete? S solzami mu ne boste spoštovanja skazali, temuč če sebe domovini darujete. Torej za mano nad vruga!“ Zdaj planejo nad trumo Turkov, ki se je bila prikazala, in jo razsteljejo, kakor lahke pleve. Tako so Greki popolnoma Turke premagali. 2000 Turkov je obležalo na bojišu; 1000 so jih pa vjeli. Ostala armada se razpersi, paša jo pa nazaj v Skadar potegne. Greki so imeli samo 27 mertvih in 60 ranjenih. Tode Markova smert je bila zanje neprecenljiva škoda. Nad njim so zgubili celo armado.

Drugi dan zjutraj se vzdignejo Greki v Misolongi. Dragoceno blago so nesli zvesti Sulijani na nosilih. Kadar pridejo do svetiga studenca Kefalo — Vrisona, kjer so prednje leto Marku zvesti biti prisegli, odpre naš vitez še enkrat svoje oči in reče: „Bratje! nikar me ne milovajte. Če mi pa želite še po smerti spoštovanje skazati, se ozrite na moj izgled. Bodite zložni in zvesti svoji domovini! Priporočim vam svojo ženo in svoje otroke“ To izreki vpre zadnjikrat svoje oči proti nebesam, svoji prihodnji domovini, in umerje. Jok in zdihovanje hrabrih junakov sta odmevala od bližnjih gora, in oznanovala Misolongu žalostno novico, de je umerl orel selejski. „Umerl je naš Marko, umerl je naš osvoboditelj! se razlega od kraja do kraja, in vse ljudstvo s poglavarstvom misolonskiga mesta vred mu je šlo naprot. Vsaki je želel takimu možu skazati svoje spoštovanje. Prihod v Misolongi je bil takole zversten: Naj spred so šli okovani vjetci, za njimi konji turških vojskovodjev, za tem so nesli Greki 24 narobe obrnjenih Turkam vzeti banderov. Pa kdo je porajal na take reči? Oči vsaciga so bile obrnjene na truplo mertviga junaka. Tega so nesli na nosilih naj starji palikarji. Pokrit je bil z plavim plajšem, kar je bilo znamenje vajvodske časti. Zdaj je šlo 8000 zaplenjenih koz in ovac, čez 1000 konj in veliko mezgov, ki so nesli 3200 pušk, 14000 pištol in drugo šaro z denarnico vred.

Markovo truplo so djali na prelepe pare v hiši misolonskiga poglavarja. Po celi okolici so ljudje molili za večni mir in pokoj duše svojiga osvoboditelja. Tretji dan je bil pokop. Med telebnanjem zvonov in pokanjem topov, med jokanjem in zdihovanjem vsiga pričujočiga ljudstva so nesli mertvo telo po potu, ki je bil z cvetjem posut. Naj pred so bile v cerkvi bilje opravljene, po tem so ga pa spremili na pokopalše. Nad grobam je govoril prvostolnik, in je svoj govor tako le končal: „Čela Grecija žaluje zavoljo smerti Marka Bočarja. Ona ga spozna za svojiga družiga Leonida, in sprejme njegovo družino pod svojo obrambo. To naj mu bo povračilo za tolike zasluge. Počivaj v miru zlahna duša. Počivaj v naročji gospodovim! Orel selejski, lahka ti zemljica bila! Z Bogam Marko, z Bogam, z Bogam!“ (Poleg zagr. kal. za god. 1846.)

Lovre Pintar.

Knjiga splošnih deržavljskih postav.

§. 121.

Prestop te postave (§. 120) ne stori sicer zakona neveljavniga; žena pa vendar zgubi koristi, ktere so ji od perviga moža naklonjene po ženitvanski ali dedniški pogodbi, zadnji volji, ali po dogovoru pri razvezi; mož pa, s katerim drugi zakon sklene, zgubi pravico, ki mu razun tega primerleja po §. 58. gre, tirjati, de se zakon neveljaven izreče, in obema zakonskima se ima okoljšinam primerne kazni naložiti. Ako se v takim zakonu otrok rodi, in je saj dvomljivo, de bi ne bil od perviga moža zarojen, se ima taistimu za nadomestvanje njegovih pravic oskerbnik postaviti.

§. 122.

Če se zakon za neveljaven spozna ali njega razveza izreče, se ima ta izid v poročnih bukvah na taistim mestu zaznamvati, kjer je poroka zapisana in v ta konec od sodnice, kjer se je obravnanje zavolj neveljave ali razveze godilo, opomba taistimu uradu dati, ki ima za resničnost poročnih bukev skerbeti.

§. 123.

Pri judovšini so glede na nje versko razmero sledeče izjeme od zakonske pravde v temu poglavju občno vstanovljene.

§. 124.

K sklenitvi veljavniga zakona morata zaročena dovoljenje od tistiga kresije okrožja doseči, v kterimu je srenja, kteri je eden ali drugi del vtelesnjen.

§. 125.

Zakonski zaderžek žlahte med stranskimi žlahtniki pri judovšini dalj ne seže, kakor na zakon med bratom in sestro, pa med sestro in sinam ali vnukam njeniga brata ali njene sestre; zakonski zaderžek svaštva se pa omeji na sledeče osebe: po razvezanim zakonu se mož ne sme oženiti z žlahtnico svoje žene v navzgorni in navzdolni verstí, kakor tudi ne s sestro svoje žene; in žena se ne sme omožiti z žlahtnikom svojiga moža v navzgorni in navzdolni verstí, kakor tudi ne z bratom svojiga moža, ne z sinam ali vnukam brata ali sestre svojiga moža.

§. 126.

Oznanjenje judovskih zakonov se mora v sinagogi ali v skupni molitvenici; kjer pa take ni, po krajski gosposki na srenjo in sosesko, katerima je en in drugi del vtelesnjen, ob treh zaporednih sabotah ali praznikih z izpolnjenjem predpisov v §§. 70—73. danih, opraviti. Spregled oznanjenj se zamore po predpisih §§. 83—88 zadobiti.

§. 127.

Poroko mora izpolniti rabin ali učenik vere (verski voditelj) srenje eniga ali drugiga zaročencov v pričó dveh svedokov, po tem, ko sta potrebne spriče izkazala. Rabin ali verski učenik zamore tudi rabina ali verskiga učenika kake druge občine za poroko pooblastiti.

§. 128.

Redni rabin ali učenik vere ima zpolnjeno poročno opravilo v deželnim jeziku, kakor je v §§. 80—82. predpisano, v poročne bukve zapisati, potrebne spriče od zaročenih prinesene z zaporedno številko, pod katero sta bila poročenca v poročne bukve vpisana, zaznamvati in k poročnim bukvam pripeti.

§. 129.

Judovsk zakon, ki se brez izpolnjenja postavnih predpisov sklene, je neveljaven.

§. 130.

Zaročeni, ali rabini in učeniki vere, ki omenjenim predpisam nasproti delajo, dalej tisti, ki brez redniga naročila poroko opravijo, se kaznujejo po §. 252. drugiga dela kaznovavne postave.

§. 131.

Rabinam ali učenicam vere, ki poročnih bukev ne peljejo po predpisu postave, naj se primerna kazni v dnarjih ali na telesu naloži; taisti od svojiga urada odstavijo, in za vselej za nepripravne k taistim izreko.

§. 132.

Za ločitvo od mize in postelje veljajo tudi v obziru judovskih zakonskih občni predpisi; tudi oni se morajo na rabina ali učenika vere obrniti, in ta ima zgorej dan ukaz spolniti. (§. 104—110.)

§. 133.

Veljavno sklenjen zakon judov se zamore z njihovim vzajemnim prostim privoljenjem po ločitnim pismu, ki ga mož ženi da, razvezati; vender se morata zakonska najpred zastran svoje razveze pri svojim rabinu ali učniku vere oglasiti, ki ima naj krepkeje opominanja zavolja noviga združenja poskusiti, in jima, še le če poskus nič ne izda, pisano spričo izročiti, de je on sebi naloženo dolžnost izpolnil, strancov pa vender pri vsim svojim prizadevanju od sklepa odverniti ni zamogel.

§. 134.

Z to spričo se imata oba zakonska pri deželni sodnici okrožja, v katerim imata svoje stanovališče, oglasiti. Ako ta oblast po okoljšinah najde, de je za novo zedinjenje še kaj upanja, nima berž v ločitvo dovoljiti, ampak zakonska za en ali dva mesca odpraviti. Samo ako bi tudi to nič ne koristilo, ali že iz začetka nič upanja za novo zedinjenje ne bilo, ima deželna sodnica dopustiti, de mož ženi ločitno pismo izroči, in ako ste obe strani še enkrat pred sodnico izrekli, de ste sklenile ločitno pismo z prostim privoljenjem dati in prijeti; se ima ločitno pismo za veljavno deržati in po tem zakon razresiti.